

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АЛОКА,  
АХБОРОТЛАШТИРИШ ВА ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ  
ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ  
ТОШКЕНТ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ  
УНИВЕРСИТЕТИ**

“Почта алоқаси технологияси” кафедраси

# **Реферат**

**Мавзу: Ахборотлар қиймати.**

Топширди: Б. Чоршанбиев

131-11 г талабаси

Қабул қилди: Б.Маъмуров

**ТОШКЕНТ-2014**

## **РЕЖА:**

1. Кириш.
2. Ахборот жараёни ва унинг ташкил этувчилари.
3. Ахборотлар киймати.
4. Хулоса.
5. Фойдаланилган адабиётлар.

## Кириш

Ахборот хакида суз борганда одатда куйидаги ҳолат куриб чикилади. Барча куйилган мақсадга эришиш (яқинлашиши) имконияти бўлса ҳам аниқ бир куч ишлатади. Қабул килинган маълумотлардан ташқарида у аниқроқ мақсадга яқинлашади ёки унга эришиш учун кетадиган харажатларни тежаб қолади. Қабул килинган ахборотнинг қиймати мақсадга яқинлашиш даражаси ёки харажатлар тежаб қилиш катталиги билан улчанади.

Агар маълумот мақсадга эришиш учун ёки бошқарув учун ишлатилса, маълумот қиймати унинг мақсадга эришиш эҳтимоллигини узгартириш орқали алоқанинг урнатиши натижасида ҳосил бўлувчи: манба, ёки ахборот генератори ва уни қабул қилувчи, ёки олувчисидир. Тасаввурни кенгайтирган ҳолда табиат билан боғлиқ; бўлган ахборотни куйидагича қайд этиш мумкин: акс -бу бир тизим узгариши иккинчи тизимнинг узгаришини бошқа шаклда тикланиши.

Илгари ахборот ички ва халқаро ҳатдаги хабарлар ва воқеалар хакидаги укувчидан билишига ёрдам берувчи, газета жанрининг бир қуриниши, журналистиканинг бир бўлими сифатида қараларди. Ахборот хакидаги бирламчи муҳокамалар натижасида кибернетика соҳасида ахборот тушунчаси шаклланди, бунга журналистика соҳасини таъсири бўлди. Оммавий мулоқотнинг жадал ривожланиши кино, радио, телевидения ва бопша замонавий техник манбаларни яратилишига ва ишлатилишига сабаб бўлди. Илмий

эҳтиж ахборот улчашдан нафакат сифатли, балки микдорий ёндашувларни юзага келтирди.

К.Шеннондан алока ва кибернетика назариясида ахборот тушунчасига мантикий ва математик асослик шу асрнинг 40-йиллари охирида киритилди, бунда ахборотга микдорий баҳо беришнинг асосий қоидалари курсатилган.

Ахборот тушунчаси нафакат ахборот назариясида, балки кибернетикада 0 бошқарув ҳақидаги фан, техник ва нотехник тизимлардаги ахборот узатиш ва қайта ишлашни маркази ҳисобланади. Шунга қарамай ҳозиргача умум қабул қилинган ахборот тушунчаси йук; тадқиқ этилаётган мақсад олдига қўйилган боғлиқдир, аниқ бир воқеани ҳолатини акс эттирувчи ҳар хил турлари ишлатилади. Ахборот нафакат бир киши томонидан иккаласига шахсан маълумот бериш, балки жонли дунёдаги турли мулоқотларни ўрнини боса оладиган, алоқанинг техник манбалари ёрдамида ва бошқа йўллар ёки сигналлар билан амалга оширишдир.

Ахборот нуқтаи назаридан бу инсон автомат орасида маълумот алмашиш, автоматлар орасида, маълумотлар ва умуман ўз изини қолдирадиган дунёдаги биргаликда ҳаракат қиладиган нарсалар томонидан бир тизимни иккинчисига ҳар қандай таъсири ахборот узатиш билан боғлиқдир. Ахборот бу биргаликда ҳаракат омилидир.

Ахборот тушунчаси одамлар орасида алмашилаётган ва эга бўлаётган, уларга боғлиқ бўлмаган маълумотларни қамраб олади. Гелийнинг инерт газидан бир марта ерда эмас, балки у қам бўлган атмосферасида топилган. Қуёш гели ҳақидаги ахборот 1969 й.

Ж.Жонсон ва Ж.Локьер томонидан куёшдан келадиган нур спекторининг сарик чизигида аниқланган.

Ахборот тушунчаси турли хиллик ва уларнинг биргаликда ҳаракатини акслантирувчи умумий фалсафий тушунчанинг аниқ томони ёки омилини узида мужассамланган. Уни турли хилликнинг аксланган аниқ томони сифатида тушуниш мумкин. Аксланиш аксланаётган предметга таълуқли кучирма, қайд қилишни ҳисобга олувчи материяни умумий хусусиятидир

Ҳар қандай аксланиш узида аксланган объект ҳақида ахборот беради. Акслантириш қобилияти ҳамда уни юзага келиш характери материяни ташкил этиш даражасига боғлиқ. Шу билан биргаликда аксланиш ва ахборот уртасида тенглик белгиси қуйиш мумкин эмас. Уларнинг айнан ухшашлик эмас, балки деалектик бирлик бирлаштиради. Аксланиш тушунчаси турли хиллик билан борлиқ, турли аксланаётган ва аксланувчи объект ва ҳодисалар билан боғлиқ ахборот тушунчасига Караганда кенг маъно қасб этади.

Ахборот ва маълумот тушунчалари бир-биридан фаркланади. Маълумот бу ахборотни тақдим этиш шаклидир. Мисол учун телеграф маълумотларини узатишда телеграммаларнинг матни ҳисобланади. Яъни узида ҳар хил шакллар кетма-кетлигини ҳрсил қилади. Гаплашиш вақтида турли частотали механик тебранишлар ва одам товушининг интенсивлиги маълумот ҳдсобланади. Оператив талаб қолувчи қурилма (ОПКК) ва ЭХМ процессори орасида ахборот алмашишда регистрининг ҳолати ахборот ҳдсобланади.

Таъсир узатиш занжиридаги физик жараёнга сигнал деб аталади. Сигнал -бу маълумотни моддий ташувчисидир. Замонавий техникада электрик, электромагнит, механик товуш ёруглик сигналлари ишлатилади. Физик мухитда қабул килгичга узатгичдан сигналлар узатишни ташкил этиш алоқа чизиги дейилади.

Маълумот сифатида бир-биридан кайсидир маънода фаркланувчи нарсаларга айтилади. Мисол учун маълумот куйидагиларга хизмат килиши мумкин: улчанаётган микдорнинг киймати шу микдорнинг бошка кийматидан фаркланиши; рангнинг бошка ранглардан фаркланиши; бошка қарорлардан фаркланувчи қарор; бошка сузлардан фаркланувчи суз; бошка товушлардан фаркланувчи товуш ва б.к.

### **Ахборот жараёни ва унинг ташкил этувчилари.**

Материянинг ривожланиши акс этувчи шаклларнинг мураккаблашишига олиб келмокда. Аксинг куйидаги шакллари пайдо булмокда: жахл(газаб), хис килиш, қабул килиш, тасаввур ва асосийси фикрлаш. Аксинг ҳар бир шакли ахборот жараёнининг узига хослигидир. Ахборот тирик табиат (нотирикдан фаркли холда) ва жамиятда муҳим аҳамиятга эга, зеро у барча ҳаётӣй ва ижтимоӣй жараёнларни бошқаришда иштирок этади.

Олдинги мавзуларда баён этилганидек, фалсафӣй-методологик ёндашиш функционал (кибернетик) ёндашишдан фаркли уларов, ахборот жамият, тирик жонзот ва кибернетика асбобларигагина ҳрсдир. Шу билан бирга ахборот тирик организмни узгарувчан

ташки шарт-шароитга мослашишига, мустакил уқишга ва урганишга ҳамда инсоний жамиятнинг туб негизигача булган жамиятдаги мураккаб муносабатларни ташкил қилишга ёрдам беради.

Ахборот жараёнлари сунъий ахборот ва бошқарувчи тизимларни ҳосил қилишга

(яъни яратишга) имкон яратувчи қуйидаги мураккаблиги, кун жихатлиги ва янги

сифат хоссаларига эга булганлиги билан ажралиб туради.

Ахборотнинг функционал ёндашиши деб ташки дунёнинг ички моделини узгартиришга қодир булган маълум бир уз-узини ташкил этувчи тизимларга айтилади. Бундан қуйидаги нарса келиб чиқади: тизимнинг ички моделини узгартира олиш имкониятига боглиқ ҳолда, ташки дунёнинг уша уз-узини ташкил этувчи (қилувчи) тизимлари учун турли хил физик ҳодисалар ахборот булиши мумкин ёки йук. Уз-узини ташкил этувчи тизимлар учун уша ҳодиса ахборот булиши ҳам, булмаслиги ҳам мумкин. Уз-узини ташкил этувчи тизимнинг муҳим қрбилияти булиб, маълум бир унинг учун аҳамиятга молиқ ташки дунё омилларининг таъсири остида узгара олиш имконияти ҳисобланади. Бу қаби тизимдаги ахборотни ажралиб туришининг моҳияти ҳам шунда.

Сигналларнинг алоҳида қуриниши қуйидаги белгилар билан аниқланади:

табiiй пайдо булган сигналлардан фаркли уларок; уз-узини ташкил этувчитизимлари хосил кдлинади ва у ахборотни узатиш ва сакдашга мулжалланган.

**Ахборот тизимини** синтез ва тахлил килишда уларнинг бахоси ва бу каби тизимлар билан таккослашга имкон яратувчи сифат ва микдорий курсаткичларни курсатиши шарт.

Ахборот тизимларини ташкил килиш ва ишлатишда иайдо булувчи барча масалаларнинг сабаби одатда куйидаги иккита асосий муаммодаи кидирилади. Улар: тизимнинг юкори самарадор ва ишончлилигини таъминлаш. Фанда бошкариш маъносидаги ахборот тушунчаси ахборот тизими ва ахборот жараёни каби асосий ва узаро боглик тушунчалар таркибига киритилади. Фанда бошкариш маъносидаги ахборот тушунчаси ахборот тизими ва **ахборот жараёни** каби асосий ва узаро боглик тушунчалар таркибига киритилади.

Фанда бошкариш маъносидаги ахборот тушунчаси ахборот тизими ва ахборот жараёни каби асосий ва узаро боглик тушунчалар таркибига киритилади. Ахборот жараёни деб моддий дунёнинг икки объекти орасидаги узаро уз-узини ташкил этувчи тизимни тузиш, дунё ва ички мухитга нисбатан маълум бир энергетик ва моддий алокалар тузилмасининг боришига айтилади. Бу каби тузилмавий хусусиятли алокани ахборот алокаси деб аташ кабул килинган.

Баъзан ахборот тушунчаси остида алохида жараёнларни кабул килиш, саклаш, узгартириш ва ахборотларни тасаввур килиш

ёки улар йигиндиси тушунилади. Ахборот жараёнинг таркиби ва характери узи оқиб утадиган ахборот тизими орқали аниқланади. Ахборотга қуйидагиларни киритиш мумкин: алоқа тизими. Ҳисоблаш ва улчаш тизимлари. Бошқариш ва назорат қилиш тизимлари ва ҳоказолар.

Инсонни ураб турган ташқи олам сезишнинг қучайтиргич Ош қучайтиргичсиз ҳам унга сезги органлари орқали таъсир этади. Инсонга сезги органлари ураб турган бўриқ ҳақида ҳабар беради ва қабул қилинган маълумот нерв тизимивамияда қайта ишланиб, шунга яраша жавоб қайтаришга ҳизмат қилади. Одамнинг ҳаракатга қелтирувчи тизими (бажарувчи органлар) меҳнат қуролини қучайтириш имқониятига эга. Ахборотни қабул қилиш, қайта ишлаш ва узатиш ҳар қандай автоматик қурилманинг ҳаракати, тирик жонзотнинг юриш-туриши, инсоннинг ижодий фаолияти, фан ва техниканинг ривожланиши, жамиятдаги иқтисодий ва ижтимоий узгариши ва ҳаётга бўғлиқ.

Ёпиқ қиклдаги алоҳида фаза (ёки ҳолат)ларни қандайдир объектни бошқаришдаги ахборотга бўлган муносабатни қуриб чиқамиз. Сигнал моддий ахборотни ташувчи бўлгани учун бу қиклни бир вақтнинг узида ташувчи ахборотни қиклга нисбатан муносабати ва сигналларни узгартириш сифатида қуриниши мумкин. Ахборотни қабул қилиш, уни билиш жараёнида фазо ва вақтдаги объектнинг номаълум ҳолат ва вазиятини олиниши натижасида содир бўлади.

Қабул килиш даврида объект куриниши шаклланади. Таниш ва баҳолаш жара ёнлари содир булади. Шу билан бирга керакли булган ахборот тусик ёки шовкин деб қабул килинганидек, улардан ажралиб туради ( ёки ажралади). Фаза (давр)да ахборотни қабул килиш ичига ахборотни тайёрлаш, яъни меъёрлаш, квантлаш, моделларни узгартириш ва курилиши киради. Қабул килиш натижасида объектга таъсир этиш тавсифи режасини қабул килиш максадида узатиш ва кайта ишлаш учун сигналнинг кулай шакли пайдо булади. У даврда ахборотни масофага узатиш турли хил физик табиатга мувофиқ механик, пневматик, акустик, оптик, электрик ва электромагнит алока линия сигнали ёрдамида амалга ошади. Ахборотни узатиш тизимига почта, телефон-телеграф, радиоэшиттириш, телевидения ва бошқалар киради. Алока линияси бошка томондан ахборот қабул килиш. Уларга хос булган тусик (шовкипларга бардопши) кутарилиш улчамининг иккиламчи қабул килиш тавсифига эга.

### **Ахборотлар киймати.**

Ахборот жараёнларининг куп жихатлилиги, мураккаблилиги ва куп даражалилигини кайд этиш билан бирга уларнинг барчаси 3 та асосий ташкил этувчиларга булинишини ҳисобга олиш даркор:

1. Кандайдир физик ходисани сигнал ва унинг шаклларини ҳосил килувчи

сифатида қабул килиши;

2. Қабул килинган сигнал таъсири остида моделнинг узгариши;

3.Тизим ости алохида уз-узини ташкил этувчи тизимларни бирлаштириш ва уз-узини ташкил этувчи тизимлар яратиш учун фазовий вақтинчалик сигналларни узатиш.

Бу 3 та ташкил килувчи ахборот жараёнлари тизим ости ахборот қабул қилиш, талқин қилиш (ёки изохдаш) қуринишида қурсатилиши мумкин.

Ахборот тизими бошқалар қаби энергетик ва моддий тавсифга эга бўлган ички ва ташқи алоқалар унинг хоссасидир. Ахборот тизимининг моҳияти қуйидагича:

Фараз қилайлик, маълумот олгунга қадар мақсадга эришиш эҳтимоллиги  $L, B$  ва  $C$  шахобча (пункт) лар бир бири билан йуллар орқали боғланган. Йуловчи  $A$  шахобчада жойлашган,  $C$  шахобча эса хат мақсади. Унинг олдида иккита йул бор. Қайси бири  $C$  шахобчага олиб боради, унга номаълум.

Ҳеч қандай танлашга асослар йуклиги туфайли у  $0,5$  эҳтимоллик билан  $B$  ёки  $C$  пунктада бўлиб қолиши мумкин, яъни маълумот олгунга қадар мақсадга эришиш эҳтимоллиги  $P_0(0.5)$  га тенг. Олинган маълумотга асосан  $1(\log_2 |1(P_0)|)$  бит (қимдёр чап йулдан бориш керак деб айтиб қуйди), у  $B$  нуктага утишни бажаради. Олинган маълумотнинг қиймати қандай? Бу  $B$  нуктага эришиш эҳтимоллигига боғлиқ. Барча 3 ҳолат учун маълумот қийматини аниқлаймиз:

1. Бахтли ҳодисалар сони 2 дан 1 га, яъни  $P^0 0.6$  га ва

$Y(\log_2[P(P_2)] (\log_2 1(0 \text{ га тенг}).$  Натижада бу ер да максадга эришш эхтимоллиги маълумот қабул килингандан сунг узгармади, яъни унинг киймати 0 га тенг.

2. Бахтли ходисалар сони 3 дан 1 га  $P] (1 (3 \text{ га ва } Y^L O^A P^A P^A]$   $(\log_2(3(-0.58)))$ га тенг. Йуловчи максадга эришиш учун карама-карши томонга жунатилганини хисобга олиб, манфий киймат бундай маслахатни дезинформация деб аташга имкон беради. Дезинформация натижалар ноаниклилигини ошириб (2 йулдан 1 ни танлашдан 3 йулдан бирини танлашга), максадга эришиш эхтимоллигини камайтиради ва манфий кийматга эга булади.

3. Бахтли ходисалар 3 тадан 2 тага  $P 1(2(3 \text{ ва } \Gamma \setminus (\log_2[P * o](\log_2(4(3)(OL2)))$

Йуловчини А нуктадан В нуктага йуналтирувчи унг томондан боринг.Т деган маслахат нисбатан юкори кийматга эга булиши мумкин эди (1(1 бит), унда  $P \subset \text{ва } Y(1 \text{ ой}_2[P 1(P_o)](1 \text{ ой}_2 2(1 \text{ га тенг}).$  Келтирилган мисол шуни курсатадики, бир ва ушанча микдордаги маълумот киймати кенг чегараларда узгариши мумкин. Бу ерда 1 маълум шахс кузатувчил изланиш олиб боради, гипотезалар орасидаи 1- ини танлайди ва ноаник, катталикларни бахшлайди. Узининг фаолияти натижаси у 2 блокка натижани такдим этади, бу ерда натижа тахлили бахоланади ва жарима белгиланади. Жарима функцияси деб жарима улчови ва хатолик катталиги орасидаги богликдикка айтилади. Агар кузатувчи объект хакида хеч нима билмасдан унга аник, бир харакат килса, унга кандай излаш

кераклиги хакида ёрдам бериш керак. Табиийки, у танланган усулни кушиб нисбатан самаралирок, киймати куйидагича аникланади:

$$V = \log_2 P - \log_2 P_0 = \log_2 P / P_0$$

Бу унинг уртача жарималар микдорини камайишида содир булади. 3-блокда маълумот манбаси томонидан кулланма (методика) ишлаб чикилади ва кузатувчига хабар берилади. Кузатувчи томонидан қабул килинган ҳар бир маълумот сони аниқ деб фараз қиламиз. Маълумот олгунга қадар кузатувчи  $H$  энтропик баҳоланувчи ноаниқлик шароитида ҳаракатланади ва  $K(H)$  йукотиш қийматига эга булади. Қабул килинган ва фойдаланилган 1 маълумот янги, аз  $H-1$  ноаниқликка ва яқин  $K(H-1)$  йукотишга олиб келади.

Маълумотлар фарқи  $K(H)-K(H-1)$  қабул қилиб олинган маълумотда микдорий фойдани маълумот қиймати микдорий чораги асосланади. Демак 3-манба сўказиб берган маълумот қиймати 2-блокдан берилган жарима микдорига жавобгардир.

Йукотиш микдори фақат маълумот фойдалилигига боғлиқ эмас. Кузатувчи узини онгсиз тутиши ва қабул килинган қийматли маълумотда фойдаланмаслиги мумкин. Шунинг учун, кузатувчи қабул қилган маълумотни уз фаолияти учун унга нисбатан мумкин бўлган усуллардан фойдаланади деб ҳисоблаймиз. Бундан тапқари 2-блок сезилмайдиган жарима функциясига эга булади ва кузатувчининг фаолияти нисбатан самаралими, йук-ми 0 унга фарқи йук.

## АХБОРОТ РЕСУРСЛАРИНИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ.

Ўзбекистон шароитида қулай муҳит яратиш бўйича чоралар ва нисбий афзалликларга эга бўлган тармоқлар, яъни кўп меҳнат талаб қилувчи ва маҳаллий табиий ресурслардан, шунингдек ахборот технологияларидан фойдаланувчи тармоқлар ривожланиши устувор йўналиш этиб танланган. Ўзбекистонни географик жиҳатдан океан ва денгизлардан узоқда жойлашуви товарларни ташиб келишда юқори харажатларга сабаб бўлади ва маҳаллий товар ишлаб чиқарувчиларни табиий ҳимояланишини таъминлайди.

Ахборотнинг турлари ўзаро боғлиқ бўлиб, бир-бирини тўлдириб боради. Бу ахборотлар ичида иқтисодий ахборот асосий ҳисобланиб, улар ҳажмининг 80% ни ташкил қилади. Ахборот ресурслари, бу маълум турдаги ахборот, маълумотлар, телерадио, коммуникация ва ҳ.к.лар билан боғлиқ бўлган ресурслар қиради. Бунда логистика тизимини қўллаш, яъни материаллар оқими билан информациялар оқими интеграцияси натижасида юкни мўлжалга кам харажат билан ўз вақтида етказиб бериш демакдир. Шундай қилиб, таҳлил қилиш орқали материаллардан фойдаланишда ортиқча сарф-харажат бўлган бўлса, у ҳолда қанча кам маҳсулот ишлаб чиқарилаётганини аниқлаш керак. Буларни ҳисоблаш усуллари қуйидагилар:

1. Маҳсулот бирлиги учун белгиланган харажат меъёри материалларга кетган ҳақиқий харажатлар билан таққосланади.

2. Олинган фойда ёки ортиқча харажат ишлаб чиқарилган маҳсулотнинг умумий миқдорига кўпайтирилади.

3. Материалларни сарф этишда содир бўлган ортиқча харажат режа бўйича белгиланган харажат меъёрига бўлинади.

Шу тариқа тежаш натижасида қўшимча ишлаб чиқарилган маҳсулот ёки ортиқча харажат оқибатида ишлаб чиқарилмаган маҳсулот ҳажми аниқланади. Тахлил қилиш учун маҳсулот турлари таннархи (калькуляцияси)да берилади.

Бошқариш функцияларини ифодаловчи иқтисодий ахборотлар оғзаки ва ёзма кўринишда берилиши мумкин. Оғзаки кўринишдаги иқтисодий ахборот объектини бошқаришнинг оператив босқичида ҳаракат қилади. Бундай ахборотлар - телефон, диктофон, каби воситалар ёрдамида узатилиши мумкин. Оғзаки усулда берилган иқтисодий ахборот ҳаракат нуқтаи назаридан чегараланган ва юридик ҳуқуқга эга эмас. Шу сабабли ҳам ҳар қандай хўжалик операциясини ифодаловчи иқтисодий ахборот биронта ташувчида қайд қилиниши лозим.

Иқтисодий ахборотни ўзида мужассамлаштирган моддий асосга ахборот ташувчи дейилади. Ҳозирги кунда ахборот ташувчилар қуйидаги белгиларга кўра туркумланади.

Фойдаланаётган моддий асосга кўра қоғозли ва магнитли ташувчиларга кўра бўлинади:

Қоғозли ташувчиларга бирламчи ҳужжатлар.

Магнитли ташувчилар.

Маълумотлар ўқилиш хусусиятига кўра:

Инсон – машина

Машина ўқийдиган ташувчиларга бўлинади.

Ахборот ресурсларини оқилона ташкил этиш ва фойдаланишда улар меҳнат, моддий ва энергетик ресурслар эквиваленти сифатида намоён бўлади. Айти пайтда ахборот – бу бошқа барча ресурслардан оқилона ва самарали фойдаланиш ҳамда уларни асраб-авайлашга кўмаклашувчи ягона ресурс туридир.

Бугунги кунда ишлаб чиқаришда жумладан, тўқимачилик саноат корхоналари олдида турган вазифалардан бири ишлаб чиқариш ресурсларидан оқилона фойдаланиш хисобига маҳсулот ишлаб чиқариш таннархини камайтириш корхонанинг молиявий ва иқтисодий барқарорлигини ошириш ҳамда рақобатбардошликни таъминлашдир. Бунда эса ахборот ресурсларини ўрни бекиёсдир. Шу сабабли ҳозирги кунда ҳукуратимиз томонидан яратилаётган имтиёзлардан тўлақонли фойдаланиб, ахборот ресурсларни оптималлигини яъни доимийлигини таъминланса, натижада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг рақобатбардошлилигини оширибгина қолмай жахон бозорида етакчи ўринларни мустаҳкам эгаллашига имкон яратади. Бу эса ўз навбатида янгидан-янги ишлаб чиқариш объектларини ташкил қилинишини, аҳоли учун иш ўринлари яратилишини таъминлаб, паралел равишда Республика иқтисодиётига сезиларли даражада ижобий таъсир кўрсатади.

Шундай қилиб ахборот ресурслари замонавий ахборотлашган жамиятда ишлаб чиқаришнинг асосий қисми бўлибгина қолмай, балки миллий даромад манбаи сифатидаги товар ҳамдир.

## ХУЛОСА

Почта соҳасида ахборотлар қийматимухим аҳамиятга егадир. Чунки почта орқали жўнатилаётган хат-хабарларнинг қиймати ундаги малумотлар яни ахборотлар қиймати билан ўлчанади. Почта соҳасида ахборотлар қийматининг аниқлиги ва сифатлилиги почта хизматининг самарадорлигини орттиришга хизмат қилади.

Вазирлар Маҳкамасининг 2004-йил 19-июлдаги «Почта алоқаси соҳасида фаолиятни таломиллаштириш тўғрисида»ги Қарори «Ўзбекистон почтаси» Давлат аксиядорлик компаниясини қайта ташкил қилиш йўли билан ягона очиқ аксиядорлик жамиятини яратиш ва унга барча аксиядорлик жамиятларини, уларни филиалларга ўзгартириб, бирлаштириш тўғрисидаги қарорни қабул қилди. Бунинг натижасида Почта технологиялари жадал ривожланди.

Биз ёшлар ҳам келажакда шу соҳани янада ривож топишига муносиб ўз хиссамизни қўшмоқчимиз!

## **Фойдаланилган адабиётлар**

1. Соколов В.П, Тарасова Н.П, Ливинс В.М. Теоретические средства автоматизации почтовой связи, учебник для вузов, - М.-радио и связь, 1998г.
2. Barsuk V.A, Gubin N.M, Baty'y A.R. E`konomiko-matematicheskie metody' i modeli v planirovanii i upravlenii v otrasli svyazi. Uchebnik dlya VUZov,-M.-Radio i svyaz', 1990g.
3. Macnev V.N, Tihonov A.F. Organizaciya, planirovaniya i ASU predpriyatiyami pochtovoy svyazi.-M.- 1990g
4. Sokolov V.P Yastrebov A.S. Tehnicheskie sredstva avtomatizacii pochtovoy svyazi.-SPb, 2000g.
5. Hly'tchev S.M., Tarasova N.P., Livshic V.M. Teoreticheskie osnovy' pochtovoy svyazi.- M.: Radio i svyaz', 1990g.
6. [www.pochta.uz](http://www.pochta.uz). сайти.
7. [www.infoman.uz](http://www.infoman.uz). сайти.